

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 370/2011-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. septembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť M. M., t. č. vo výkone väzby, V. H., t. č. vo výkone väzby, a T. Ď., t. č. vo výkone väzby, zastúpených advokátom Mgr. R. T., PhD., B., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Prezídia Policajného zboru sp. zn. ČVS: PPZ-64/BOK-ZA-2011 z 29. apríla 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. M., V. H. a T. Ď. o d m i e t a z dôvodu jej neprípustnosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. júla 2011 doručená sťažnosť M. M., t. č. vo výkone väzby, V. H., t. č. vo výkone väzby, a T. Ď., t. č. vo výkone väzby (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátom Mgr. R. T., PhD., B., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 2 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Prezídia Policajného zboru (ďalej len „prezídium PZ“) sp. zn. ČVS: PPZ-64/BOK-ZA-2011 z 29. apríla 2011.

Sťažovatelia v sťažnosti okrem iného uviedli:

«Uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, Úradu boja proti organizovanej kriminalite, odbor Západ sp. zn. ČVS: PPZ-64/BOK-ZA-2011 zo dňa 30. 03. 2011 bolo sťažovateľovi v 1. rade, sťažovateľovi v 2. rade a sťažovateľovi v 3. rade (ďalej aj ako „sťažovatelia“) vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 3 písm. b) Trestného zákona, spáchaného v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v predmetnom uznesení.

Pri výsluchu sťažovateľa v 1. rade v predmetnej trestnej veci ako obvineného dňa 01. 04. 2011 sťažovateľ v 1. rade vzniesol generálnu námietku zaujatosti z dôvodu nepríslušnosti vo veci konajúceho útvaru Policajného zboru (ďalej aj ako „generálna námietka zaujatosti z 01. 04. 2011“).

O generálnej námietke zaujatosti z 01. 04. 2011 bolo rozhodnuté uznesením Prezídia Policajného zboru sp. zn. ČVS: PPZ-64/BOK-ZA-2011 zo dňa 29. 04. 2011 tak, že trestná vec sťažovateľa v 1. rade vedená na Úrade boja proti organizovanej kriminalite Prezídia Policajného zboru, odbor Západ, pod číslom konania ČVS: PPZ-64/BOK-ZA-2011 sa podľa § 23 ods. 1 Trestného poriadku (per analogiam) uvedenému útvaru PZ neodníma (ďalej aj ako „uznesenie Prezídia PZ z 29. 04. 2011“). ...

V uznesení Prezídia PZ z 29. 04. 2011 je na str. 3 okrem iného uvedené, že: „(...) nakoľko v prípade trestného stíhania vedeného OR PZ N. pod ČVS: ORP-13/OVK-NM-2011 sa jednalo o vydieranie J. D. s úmyslom obohatiť sa a zaobstarať si týmto spôsobom hnutelné statky. V prípade tohto trestného stíhania vedeného pod ČVS: PPZ-64/BOK-ZA-2011 bolo úmyslom páchatel'ov zabezpečiť zotrvanie D. V. v ich zločineckej skupine, pričom z tohto dôvodu požadovali od neho sumu 1,5 mil. Sk ako odmenu za to, že sa v minulosti od M. M. naučil páchať vážnu trestnú činnosť.“ ...

V uznesení Prezídia PZ z 29. 04. 2011 bolo neprípustným spôsobom prejedikované, že skutky ktoré majú byť predmetom uvedených konaní sa stali a že ich páchatel'mi boli

sťažovatelia, čo má materiálny dopad na označené práva sťažovateľov. Navyše, predmetné uznesenie taktiež prejedikuje, že sťažovatelia boli členmi zločineckej skupiny.

Uznesením Prezídia Policajného zboru sp. zn. ČVS: PPZ-64/BOK-ZA-2011 zo dňa 29. 04. 2011 bolo porušené právo sťažovateľov na prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.»

Na základe uvedených skutočností sťažovatelia žiadali, aby ústavný súd prijal ich sťažnosť na ďalšie konanie a aby v náleze vyslovil:

„1. Uznesením Prezídia Policajného zboru sp. zn. ČVS: PPZ-64/BOK-ZA-2011 zo dňa 29. 04. 2011 bolo porušené právo sťažovateľov byť považovaný za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Uznesenie Prezídia Policajného zboru sp. zn. ČVS: PPZ-64/BOK-ZA-2011 zo dňa 29. 04. 2011 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva každému zo sťažovateľ ako primerané finančné zadostučinenie peňažnú sumu vo výške 5.000,- €, ktorú im je povinné zaplatiť Prezídium Policajného zboru do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Prezídiu Policajného zboru sa zakazuje pokračovať v porušovaní základných práv sťažovateľov.

5. Prezídium Policajného zboru je povinné uhradiť trovy konania k rukám advokáta Mgr. R. T., PhD., so sídlom B. do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity je založený na tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 277/09).

Princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (podobne II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podstatou námietok sťažovateľov bolo tvrdenie, že rozhodnutím prezídia PZ, ktorým bolo podľa § 23 ods. 1 Trestného poriadku (per analogiam) rozhodnuté o neodňatí trestnej veci odboru Západ Úradu boja proti organizovanej kriminalite Prezídia Policajného zboru vedenej pod sp. zn. ČVS: PPZ-64/BOK-ZA-2011, došlo k porušeniu zásady prezumpcie neviny, a tým aj k porušeniu ich základného práva podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru, pretože podľa ich názoru namietaným uznesením bolo prejedikované, že trestná činnosť, z ktorej sú obvinení, sa stala a že oni sú jej páchatel'ami.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 31 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.

Podľa § 31 ods. 2 zákona o prokuratúre podnetom sa rozumie písomná alebo ústna žiadosť, návrh alebo iné podanie fyzickej osoby alebo právnickej osoby (ďalej len „podávateľ podnetu“), ktoré smeruje k tomu, aby prokurátor vykonal opatrenia v rozsahu svojej pôsobnosti, najmä aby podal návrh na začatie konania pred súdom alebo opravný prostriedok, aby vstúpil do už začatého konania alebo vykonal iné opatrenia na odstránenie porušenia zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov, na ktorých vykonanie je podľa zákona oprávnený.

Podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor (§ 54 ods. 2).

Podľa § 35 ods. 1 zákona o prokuratúre pri vybavovaní podnetu je prokurátor povinný prešetriť všetky okolnosti rozhodné na posúdenie, či došlo k porušeniu zákona alebo iného všeobecne záväzného právneho predpisu, či sú splnené podmienky na podanie návrhu na začatie konania pred súdom alebo na podanie opravného prostriedku, či môže vstúpiť do už začatého konania pred súdom alebo vykonať iné opatrenia, na ktorých vykonanie je podľa zákona oprávnený.

Podľa § 35 ods. 2 zákona o prokuratúre prokurátor posudzuje podnet podľa obsahu, pričom prihliada na všetky skutočnosti, ktoré počas prešetrovania vyšli najavo.

Podľa § 35 ods. 3 zákona o prokuratúre ak prokurátor zistí, že podnet je dôvodný, vykoná opatrenia na odstránenie porušenia zákona a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd považuje podnet, ako aj opakovaný podnet podľa zákona o prokuratúre za účinný prostriedok ochrany základných práv vrátane tých základných práv (čl. 50 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 2 dohovoru), ktorých ochrany sa sťažovatelia svojou sťažnosťou domáhajú (m. m. IV. ÚS 330/04, I. ÚS 186/05).

Z citovaných ustanovení zákona o prokuratúre vyplýva, že podnet možno podať aj proti zákonnosti postupov a rozhodnutí policajných orgánov, pričom prokurátor môže v súvislosti s výsledkami prešetrenia podnetu vykonať potrebné opatrenia na odstránenie porušenia zákona a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov podľa zákona o prokuratúre alebo podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd aj v predchádzajúcich konaniach vyslovil opakovane právny názor, že vynechanie tohto prostriedku nápravy (podnetu, opakovaného podnetu) v sústave orgánov

prokuratúry Slovenskej republiky nemožno nahrádzať podaním sťažnosti v konaní pred ústavným súdom, pretože takto by sa obmedzovala možnosť orgánov prokuratúry vo vlastnej kompetencii nielen preveriť skutočnosti, ktoré tvrdia sťažovatelia, ale aj prijať opatrenia podľa zákona o prokuratúre, ktoré by účinne napomohli odstráneniu namietaného porušenia základných práv, ku ktorému malo podľa tvrdenia sťažovateľov dôjsť v súvislosti s rozhodnutím prezídia PZ (m. m. napr. I. ÚS 186/05).

Z obsahu sťažnosti nevyplýva, že by sťažovatelia podali podnet podľa príslušných ustanovení zákona o prokuratúre proti namietanému uzneseniu prezídia PZ, hoci tak mohli a mali urobiť pred podaním sťažnosti ústavnému súdu. V okolnostiach prípadu možno podľa názoru ústavného súdu totiž podnet (a prípadne aj opakovaný podnet) považovať za iný právny prostriedok ochrany podľa § 53 ods. 1 zákona o prokuratúre, ktorý zákon sťažovateľom na ochranu ich práv poskytuje a na ktorého použitie sú oprávnení podľa zákona o prokuratúre (IV. ÚS 53/05).

Nad rámec svojho rozhodnutia ústavný súd uvádza, že pokiaľ sa sťažovatelia vo svojej sťažnosti odvolávajú na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 2/09 zo 17. marca 2009, ústavný súd uvádza, že nejde o porovnateľnú situáciu, keďže vo veci sp. zn. III. ÚS 2/09 išlo o sťažnosť pre namietané porušenie práv sťažovateľov v súvislosti so vznesením obvinenia a v tejto veci sa rieši porušenie základných práv sťažovateľov v súvislosti s rozhodovaním o ich generálnej námietke zaujatosti, a navyše v sťažovateľmi označenej veci ide o jednorazové a ojedinelé vybočenie zo stabilnej judikatúry ústavného súdu.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej neprípustnosti.

Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ostatnými návrhmi sťažovateľov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. septembra 2011